Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (piata komora)

z 1. augusta 2025*

„Odvolanie – Reštriktívne opatrenia prijaté s ohľadom na situáciu na Ukrajine – Rozhodnutie 2014/145/SZBP – Článok 1 ods. 1 *in fine* – Reštriktívne opatrenia uložené fyzickej osobe spojenej s inou fyzickou osobou, ktorá sama podlieha reštriktívnym opatreniam – Pojem ‚spojenie v prípade dvoch osôb spojených rodinným vzťahom'"

Vo veci C-703/23 P,

ktorej predmetom je odvolanie podľa článku 56 Štatútu Súdneho dvora Európskej únie, podané 16. novembra 2023,

Elena Petrovna Timčenko, bydliskom v Ženeve (Švajčiarsko), v zastúpení: S. Bonifassi, T. Bontinck a E. Fedorova, avocats,

odvolateľka,

ďalší účastníci konania:

Rada Európskej únie, v zastúpení: M.-C. Cadilhac a V. Piessevaux, splnomocnení zástupcovia,

žalovaná v prvostupňovom konaní,

Európska komisia, v zastúpení: M. Carpus-Carcea, C. Giolito a H. Krämer, splnomocnení zástupcovia,

vedľajšia účastníčka konania v prvostupňovom konaní,

SÚDNY DVOR (piata komora),

v zložení: predsedníčka piatej komory M. L. Arastey Sahún (spravodajkyňa), sudcovia D. Gratsias, E. Regan, J. Passer a B. Smulders,

generálna advokátka: L. Medina,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

po vypočutí návrhov generálnej advokátky na pojednávaní 10. apríla 2025,

* Jazyk konania: francúzština.

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Svojím odvolaním sa odvolateľka domáha zrušenia rozsudku Všeobecného súdu Európskej únie zo 6. septembra 2023, Timčenko/Rada (T-361/22, ďalej len „napadnutý rozsudok“, EU:T:2023:502), ktorým Všeobecný súd zamietol jej žalobu smerujúcu po prvé k zrušeniu na jednej strane rozhodnutia Rady (SZBP) 2022/582 z 8. apríla 2022, ktorým sa mení rozhodnutie 2014/145/SZBP o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na konanie, ktorým sa narúša alebo ohrozuje územná celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny (Ú. v. EÚ L 110, 2022, s. 55) a vykonávacieho nariadenia Rady (EÚ) 2022/581 z 8. apríla 2022, ktorým sa vykonáva nariadenie (EÚ) č. 269/2014 o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na konanie narúšajúce alebo ohrozujúce územnú celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny (Ú. v. EÚ L 110, 2022, s. 3) (ďalej spoločne len „sporné pôvodné akty“), a na druhej strane rozhodnutia Rady (SZBP) 2022/1530 zo 14. septembra 2022, ktorým sa mení rozhodnutie 2014/145/SZBP o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na konanie, ktorým sa narúša alebo ohrozuje územná celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny (Ú. v. EÚ L 239, 2022, s. 149), a vykonávacieho nariadenia Rady (EÚ) 2022/1529 zo 14. septembra 2022, ktorým sa vykonáva nariadenie (EÚ) č. 269/2014 o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na konanie narúšajúce alebo ohrozujúce územnú celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny (Ú. v. EÚ L 239, 2022, s. 1) (ďalej spoločne len „sporné akty o ponechaní“) v rozsahu, v akom sa jej týkajú sporné pôvodné akty a sporné akty o ponechaní (ďalej spoločne len „sporné akty“), a po druhé k získaniu náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá jej údajne vznikla v dôsledku prijatia sporných aktov.

Právny rámec a okolnosti predchádzajúce sporu

2 Skutkové a právne okolnosti prejednávanej veci sú uvedené v bodoch 2 až 16 napadnutého rozsudku. Na účely tohto konania môžu byť zhrnuté takto.

Rozhodnutie 2014/145/SZBP

3 V nadväznosti na inváziu ozbrojených síl Ruskej federácie na Ukrajinu 24. februára 2022 Rada Európskej únie prijala 25. februára 2022 rozhodnutie (SZBP) 2022/329, ktorým sa mení rozhodnutie 2014/145/SZBP o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na konanie, ktorým sa narúša alebo ohrozuje územná celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny (Ú. v. EÚ L 50, 2022, s. 1).

4 Článok 1 ods. 1 rozhodnutia Rady 2014/145/SZBP zo 17. marca 2014 o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na konanie, ktorým sa narúša alebo ohrozuje územná celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny (Ú. v. EÚ L 78, 2014, s. 16), zmeneného rozhodnutím 2022/329 (ďalej len „rozhodnutie 2014/145“), zakazuje vstup na územie členských štátov alebo prechod cez toto územie fyzickým osobám, ktoré spĺňajú kritériá stanovené najmä v jeho písmenách a), b) a e) tohto odseku, zatiaľ čo článok 2 ods. 1 rozhodnutia 2014/145 stanovuje zmrazenie finančných prostriedkov fyzických osôb, ktoré spĺňajú kritériá stanovené najmä v písmenách a), d) a g) tohto odseku, pričom tieto kritériá sú v podstate totožné s kritériami stanovenými v článku 1 ods. 1 písm. a), b) a e) tohto rozhodnutia. Okrem toho článok 1 ods. 1 *in fine* a článok 2 ods. 1 *in fine*

uvedeného rozhodnutia stanovujú, že takéto reštriktívne opatrenia možno uložiť aj fyzickým osobám, ktoré sú spojené s fyzickými osobami, ktoré samy podliehajú reštriktívnym opatreniam na základe vyššie uvedených kritérií.

5 Článok 1 ods. 1 rozhodnutia 2014/145 znie:

„Členské štáty prijmú potrebné opatrenia, aby zabránili vstupu na svoje územia, ako aj prechodu cez ne:

a) fyzickým osobám ktoré sú zodpovedné za podporu alebo vykonávanie činností alebo politík, ktoré narúšajú alebo ohrozujú územnú celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny alebo stabilitu, alebo bezpečnosť na Ukrajine, alebo ktoré brzdia prácu medzinárodných organizácií na Ukrajine;

b) fyzickým osobám, ktoré materiálne alebo finančne podporujú ruských činiteľov s rozhodovacou právomocou zodpovedných za anexiu Krymu alebo za destabilizáciu Ukrajiny alebo z nich majú prospech;

…

e) popredným podnikateľom zapojeným do hospodárskych odvetví, ktoré poskytujú významný zdroj príjmov vláde Ruskej federácie, ktorá je zodpovedná za anexiu Krymu a za destabilizáciu Ukrajiny,

a fyzickým osobám, ktoré sú s nimi spojené, ako sa uvádzajú v prílohe.“

Nariadenie č. 269/2014

6 Dňa 25. februára 2022 Rada prijala nariadenie (EÚ) 2022/380, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 269/2014 o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na konanie narúšajúce alebo ohrozujúce územnú celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny (Ú. v. EÚ L 51, 2022, s. 1).

7 V tejto súvislosti Rada v článku 3 ods. 1 písm. a), d), g) a *in fine* nariadenia (EÚ) č. 269/2014 o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na konanie narúšajúce alebo ohrozujúce územnú celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny (Ú. v. EÚ L 78, 2014, s. 6), zmeneného nariadením 2022/330 (ďalej len „nariadenie č. 269/2014“), zaviedla rovnaké kritériá, ako sú kritériá uvedené v bode 5 tohto rozsudku.

Sporné akty

Sporné pôvodné akty

8 Vzhľadom na závažnosť situácie na Ukrajine prijala Rada 8. apríla 2022 sporné pôvodné akty. Odôvodnenia 6 a 7 každého z týchto aktov stanovujú:

„(6) Európska rada vo svojich záveroch z 24. marca 2022 uviedla, že vojenská agresia Ruska voči Ukrajine je hrubým porušením medzinárodného práva a spôsobuje obrovské straty na životoch a zranenia civilistov a že [Európska únia] je naďalej pripravená odstraňovať medzery a zabraňovať skutočnému a možnému obchádzaniu už prijatých reštriktívnych opatrení, ako aj rýchlo pristúpiť k ďalším koordinovaným masívnym sankciám proti Rusku a Bielorusku s cieľom účinne zmariť schopnosti Ruska pokračovať v agresii.

(7) Vzhľadom na vážnosť situácie sa Rada domnieva, že je vhodné uložiť reštriktívne opatrenia týkajúce sa popredných podnikateľov zapojených v hospodárskych odvetviach poskytujúcich podstatný zdroj príjmov vláde Ruskej federácie a osôb podporujúcich vládu Ruskej federácie alebo z nej majúcich prospech a fyzických osôb spojených s týmito osobami vrátane rodinných príslušníkov, ktoré z nich majú neoprávnený prospech.“

9 Okrem toho uvedenými aktmi bolo meno odvolateľky doplnené do zoznamu pripojeného k rozhodnutiu 2014/145 a do zoznamu uvedeného v prílohe I k nariadeniu č. 269/2014 z týchto dôvodov:

„Elena [Petrovna] Timčenko je manželka miliardára Genadija Timčenka uvedeného na zozname podľa [rozhodnutia 2014/145]. Podieľa sa na jeho lobistických činnostiach prostredníctvom nadácie Timchenko Foundation. Má tak prospech z Genadija Timčenka, ktorý je zodpovedný za podporovanie činností a politík, ktoré narúšajú územnú celistvosť, zrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny a za poskytovanie finančnej a materiálnej podpory, a má prospech z ruských činiteľov s rozhodovacou právomocou zodpovedných za anexiu Kryma a destabilizáciu Ukrajiny.“

Sporné akty o ponechaní

10 Dňa 14. septembra 2022 Rada prijala sporné akty o ponechaní s cieľom predĺžiť reštriktívne opatrenia prijaté voči odvolateľke. Tieto akty sú založené na rovnakých dôvodoch, ako sú dôvody uvedené v sporných pôvodných aktoch vymedzené v predchádzajúcom bode.

Konanie na Všeobecnom súde a napadnutý rozsudok

11 Žalobou zo 17. júna 2022 odvolateľka navrhla, aby Všeobecný súd zrušil sporné akty v rozsahu, v akom sa jej týkajú, a priznal jej náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá jej údajne vznikla v dôsledku prijatia týchto aktov. V rámci svojej žaloby o neplatnosť najmä tvrdila, že Rada sa dopustila nesprávneho posúdenia, keď sa domnievala, že je „spojená“ najmä v zmysle článku 1 ods. 1 *in fine* rozhodnutia 2014/145 (ďalej len „kritérium spojenia“) so svojím manželom, voči ktorému boli uložené reštriktívne opatrenia najmä na základe článku 1 ods. 1 písm. a) tohto rozhodnutia [ďalej len „kritérium a)“].

12 Napadnutým rozsudkom Všeobecný súd v bodoch 67 až 85 napadnutého rozsudku najmä zamietol žalobný dôvod odvolateľky založený na nesprávnom posúdení. Všeobecný súd po tom, čo v bodoch 74 až 76 tohto rozsudku konštatoval, že pojem spojenie sa vzťahuje najmä na členov tej istej rodiny, ktorí sú viazaní spoločnými záujmami presahujúcimi rámec ich rodinného vzťahu, a že táto definícia nebola spochybnená odôvodneniami 7 sporných pôvodných aktov, v bodoch 77 a 78 uvedeného rozsudku konštatoval, že odvolateľka, členka správnej rady nadácie Timchenko, a jej manžel sú zakladateľmi tejto nadácie a zohrávajú v nej aktívnu úlohu, keďže sú priamo spojení s jej prevádzkovou činnosťou a majú významné právomoci.

13 Všeobecný súd preto v bode 79 toho istého rozsudku dospel k záveru, že Rada sa mohla bez toho, aby sa dopustila nesprávneho posúdenia, domnievať, že odvolateľka bola v rámci nadácie Timchenko spojená so svojím manželom, ktorý sám, ako vyplýva z rozsudku zo 6. septembra 2023, Timčenko/Rada (T-252/22, EU:T:2023:496), spĺňal najmä kritérium a), a v dôsledku toho voči nej prijať reštriktívne opatrenia.

14 Všeobecný súd okrem toho v bode 82 napadnutého rozsudku odmietol tvrdenie odvolateľky, podľa ktorého jej činnosti v rámci nadácie Timchenko nesúviseli s inváziou na Ukrajinu z dôvodu, že kritérium a) nestanovovalo takúto súvislosť.

15 Všeobecný súd zamietol ostatné žalobné dôvody odvolateľky, ako aj jej návrh na náhradu ujmy a zamietol žalobu v celom rozsahu.

Konanie na Súdnom dvore a návrhy účastníkov konania

16 Odvolateľka svojím odvolaním navrhuje, aby Súdny dvor:

– zrušil napadnutý rozsudok,

– preskúmal žalobu vo veci samej a zrušil sporné akty v rozsahu, v akom sa jej týkajú, a

– uložil Rade povinnosť nahradiť trovy konania na oboch stupňoch.

17 Rada navrhuje, aby Súdny dvor:

– zamietol odvolanie a

– uložil odvolateľke povinnosť nahradiť trovy konania.

18 Európska komisia navrhuje, aby Súdny dvor:

– zamietol odvolanie a

– uložil odvolateľke povinnosť nahradiť trovy konania.

O odvolaní

19 Odvolateľka na podporu svojho odvolania uvádza tri odvolacie dôvody, z ktorých prvý je založený na nesprávnom právnom posúdení, ktorého sa Všeobecný súd dopustil tým, že uplatnil svojvoľný a zneužívajúcim spôsobom široký výklad kritéria spojenia v súvislosti s pojmom „spoločné

záujmy“, druhý je založený na nesprávnom právnom posúdení pri výklade pojmu „neoprávnený“ uvedeného v odôvodnení 7 rozhodnutia 2022/582 a tretí je založený na nesprávnom právnom posúdení pri výklade tohto kritéria vzhľadom na cieľ sledovaný reštriktívnymi opatreniami, ako aj na porušení povinnosti odôvodnenia.

O prvom odvolacom dôvode

Argumentácia účastníkov konania

20 Svojím prvým odvolacím dôvodom odvolateľka vytýka Všeobecnému súdu, že sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia pri výklade kritéria spojenia, keďže tento výklad by umožnil uplatniť toto kritérium na fyzické osoby len z dôvodu existencie rodinného vzťahu s osobou, ktorá podlieha reštriktívnym opatreniam, čo je v rozpore s judikatúrou vyplývajúcou najmä z rozsudku z 13. marca 2012, Tay Za/Rada (C-376/10 P, EU:C:2012:138). Všeobecný súd totiž v bodoch 74 a 76 napadnutého rozsudku rozhodol, že ak je fyzická osoba rodinným príslušníkom osoby, na ktorú sa vzťahujú takéto opatrenia, treba preukázať objektívnu existenciu „prelínania spoločných záujmov“, ktoré sa nemusia nevyhnutne prejavovať hospodárskou činnosťou ani byť formalizované v spoločnej právnej štruktúre. Týmito vágnymi pojmami sa Všeobecný súd snažil pokryť veľké množstvo situácií bez toho, aby identifikoval spoločné záujmy presahujúce rámec samotného rodinného vzťahu a bez spresnenia pojmu „prelínanie spoločných záujmov“, čím porušil zásadu právnej istoty.

21 Hoci odvolateľka uznáva, že je nevyhnutné zohľadniť kontext a okolnosti každej veci, domnieva sa, že Všeobecný súd mal vysvetliť, v čom tieto spoločné záujmy svojou povahou, charakterom a množstvom prekračujú rámec obyčajného spoločného záujmu, ktorý je vlastný každému rodinnému vzťahu, aby bolo možné charakterizovať objektívnu existenciu takéhoto prelínania. V napadnutom rozsudku však Všeobecný súd dospel k záveru, že odvolateľka bola spojená so svojím manželom bez toho, aby identifikoval akékoľvek obchodné vzťahy alebo typy spoločných záujmov, či už ekonomických, kapitálových alebo iných, ktoré spájajú oboch manželov nad rámec rodinného vzťahu, ktorý ich spája. Odvolateľka spresňuje, že v bodoch 77 a 78 napadnutého rozsudku Všeobecný súd len vyvodil spojenie medzi ňou a jej manželom z obvyklých funkcií a právomocí spojených s postavením zakladateľa charitatívneho združenia, pričom spoločný záujem manželov na výkone charitatívnej činnosti patrí do rámca ich rodinného vzťahu.

22 Rada sa domnieva, že odvolateľka sa snaží spochybniť posúdenie skutkových okolností vykonané Všeobecným súdom v bodoch 77 a 78 napadnutého rozsudku. Okrem prípadov skreslenia, ktoré v prejednávanej veci odvolateľka nenamieta, však posúdenie skutkového stavu a dôkazov nepredstavuje právnu otázku, ktorá by podliehala preskúmaniu Súdnym dvorom v odvolacom konaní, takže tvrdenia uvedenej odvolateľky by mali byť v tomto rozsahu vyhlásené za neprípustné. Vo zvyšnej časti Rada spochybňuje tvrdenia odvolateľky vo veci samej.

23 Komisia spochybňuje dôvodnosť tvrdení odvolateľky.

Posúdenie Súdnym dvorom

– *O prípustnosti*

24 Je potrebné pripomenúť, že podľa článku 256 ZFEÚ a článku 58 Štatútu Súdneho dvora Európskej únie sa odvolanie obmedzuje na právne otázky. Všeobecný súd je preto ako jediný oprávnený zistiť a posúdiť relevantný skutkový stav, ako aj posúdiť dôkazy. S výnimkou prípadu ich skreslenia preto posúdenie rozhodujúcich skutkových okolností a hodnotenie dôkazov nepredstavuje právnu otázku, ktorá ako taká podlieha preskúmaniu Súdneho dvora v rámci odvolacieho konania (rozsudok zo 4. októbra 2024, Ferriere Nord/Komisia, C-31/23 P, EU:C:2024:851, bod 89 a citovaná judikatúra). Naproti tomu má Súdny dvor podľa článku 256 ZFEÚ právomoc preskúmať právnu kvalifikáciu tohto skutkového stavu a právnych následkov, ktoré z neho vyvodil Všeobecný súd (rozsudok z 1. októbra 2014, Rada/Alumina, C-393/13 P, EU:C:2014:2245, bod 16 a citovaná judikatúra).

25 V prejednávanej veci sa Rada domnieva, že odvolateľka sa niektorými svojimi tvrdeniami snaží spochybniť posúdenie skutkových okolností a dôkazov, ktoré vykonal Všeobecný súd v bodoch 77 a 78 napadnutého rozsudku.

26 Tento dôvod neprípustnosti nemôže uspieť. Z odvolania totiž jasne vyplýva, že svojím prvým odvolacím dôvodom sa odvolateľka nesnaží spochybniť skutkové zistenia a posúdenia týkajúce sa jej spojenia s manželom, ako boli vykonané Všeobecným súdom v bodoch 77 a 78 napadnutého rozsudku. Kritizovaním týchto bodov odvolateľka Všeobecnému súdu vytýka, že v bode 79 tohto rozsudku dospel k záveru o existencii takéhoto spojenia bez toho, aby v rozpore s kritériami, ktoré napriek tomu stanovil v bodoch 74 a 76 uvedeného rozsudku, identifikoval spoločné záujmy, ktoré spájajú oboch manželov nad rámec ich rodinného vzťahu. Za týchto podmienok sa tvrdenia odvolateľky týkajú preskúmania právnej kvalifikácie skutkového stavu a právnych následkov, ktoré z nich Všeobecný súd vyvodil v zmysle judikatúry pripomenutej v bode 24 tohto rozsudku. Prvý odvolací dôvod je preto prípustný v celom rozsahu.

– *O veci samej*

27 Svojím prvým odvolacím dôvodom odvolateľka Všeobecnému súdu v prvom rade vytýka, že v bodoch 74 a 76 napadnutého rozsudku v rozpore s judikatúrou vyplývajúcou najmä z rozsudku z 13. marca 2012, Tay Za/Rada (C-376/10 P, EU:C:2012:138), prijal taký široký výklad kritéria spojenia, že toto kritérium by sa mohlo uplatniť na fyzické osoby len na základe samotnej existencie rodinného vzťahu s osobou, ktorá sama podlieha reštriktívnym opatreniam. Domnieva sa tiež, že široký výklad prijatý Všeobecným súdom porušuje zásadu právnej istoty.

28 V prejednávanej veci Všeobecný súd v bodoch 74 a 76 napadnutého rozsudku konštatoval, že pojem spojenie sa vzťahuje najmä na fyzické alebo právnické osoby, ktoré sú vo všeobecnosti viazané spoločnými záujmami bez toho, aby bolo potrebné prepojenie prostredníctvom hospodárskej činnosti. Tento pojem sa teda týka každej fyzickej osoby, ktorá má vzťah presahujúci rámec rodinného vzťahu s osobou, ktorá sama podlieha reštriktívnym opatreniam. Všeobecný súd spresnil, že ak sú tieto osoby spojené rodinným vzťahom, je potrebné preukázať objektívnu existenciu „prelínania spoločných záujmov“, ktoré nemusia byť nevyhnutne formalizované v právnej štruktúre vytvorenej na tento účel.

29 Táto definícia neznamená obmedzenie pojmu spojenie len na existenciu rodinného vzťahu. Výklad Všeobecného súdu totiž znamená, že na to, aby rodinní príslušníci mohli byť považovaní za „spojených“ v zmysle kritéria spojenia, musia byť preukázané spoločné záujmy, ktoré objektívne presahujú rámec takéhoto vzťahu.

30 Všeobecný súd tak rozhodol, že spoločné záujmy takýchto rodinných príslušníkov musia prekračovať rámec obyčajného spoločného záujmu, ktorý je vlastný každému rodinnému vzťahu.

31 Keďže stačí, aby takéto spoločné záujmy išli objektívne nad rámec rodinného vzťahu, ktorý spája obe dotknuté osoby, nie je nevyhnutné, ako Všeobecný súd správne rozhodol a na rozdiel od toho, čo tvrdí odvolateľka, aby sa tieto záujmy premietli do hospodárskej činnosti alebo aby boli formalizované v právnej štruktúre.

32 Vzhľadom na skutočnosť, že výraz „spojené“ uvedený najmä v článku 1 ods. 1 *in fine* rozhodnutia 2014/145 sa používa všeobecne bez akéhokoľvek ďalšieho spresnenia alebo kontextu a že ako v podstate vyplýva aj z odôvodnení 6 a 7 každého zo sporných pôvodných aktov, cieľom uloženia reštriktívnych opatrení osobám spojeným s inými osobami, ktoré samy podliehajú týmto opatreniam, je zabrániť riziku obchádzania týchto opatrení (pozri analogicky rozsudky zo 14. júna 2018, Makhlouf/Rada, C-458/17 P, EU:C:2018:441, bod 79, ako aj z 1. októbra 2020, Souruh/Rada, C-350/19 P, EU:C:2020:784, bod 83), pojem spojenie sa má vykladať široko, a preto ho nemožno obmedziť na spojenia vyznačujúce sa obchodnými alebo hospodárskymi či kapitálovými vzťahmi (pozri analogicky rozsudok z 11. novembra 2021, Bank Sepah, C-340/20, EU:C:2021:903, bod 56).

33 Okrem toho Všeobecný súd neporušil zásadu právnej istoty, keď pojem spojenie vykladal spôsobom uvedeným v bode 28 tohto rozsudku. Treba totiž pripomenúť, že túto zásadu, ktorá vyžaduje, aby právne pravidlá boli jasné a presné a aby ich uplatnenie bolo pre osoby podliehajúce súdnej právomoci predvídateľné, najmä ak môžu mať nepriaznivé dôsledky, nemožno chápať tak, že ukladá normotvorcovi alebo súdu Únie, aby v rámci normy, ktorú normotvorca Únie prijíma a súd Únie vykladá, spomenuli rôzne konkrétne prípady, v ktorých sa abstraktná norma môže uplatniť, keďže všetky tieto prípady nemožno určiť vopred [pozri v tomto zmysle rozsudok zo 4. októbra 2024, Litva a i./Parlament a Rada (Balík mobility), C-541/20 až C-555/20, EU:C:2024:818, body 159 a 160, ako aj citovaná judikatúra].

34 Ako zdôraznila generálna advokátka v bode 55 svojich návrhov, Všeobecný súd v bodoch 74 a 76 napadnutého rozsudku identifikoval, ako vyplýva z bodu 28 tohto rozsudku, dostatočne jasné a presné kritériá na účely uplatnenia tohto pojmu v prípade dvoch osôb spojených rodinným vzťahom, pričom nebolo potrebné, aby podrobne špecifikoval prípady, v ktorých sa uvedený pojem môže uplatniť, keďže na jednej strane ho treba vykladať široko a na druhej strane, ako uviedol Všeobecný súd v bode 74 napadnutého rozsudku a ako pripúšťa samotná odvolateľka vo svojich písomných podaniach pred Súdnym dvorom, druhy vzťahov, na ktoré sa môže vzťahovať, závisia „od predmetného kontextu a okolností“.

35 V druhom rade odvolateľka vytýka Všeobecnému súdu, že v bode 79 napadnutého rozsudku dospel k záveru, že bola spojená so svojím manželom, hoci na rozdiel od toho, čo uviedol v bodoch 74 až 76 tohto rozsudku, vzhľadom na skutkové zistenia uvedené v bodoch 77 a 78 uvedeného rozsudku neidentifikoval objektívnu existenciu „prelínania spoločných záujmov“, ktoré spája oboch manželov nad rámec ich rodinného vzťahu.

36 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že pri preskúmaní zákonnosti dôvodov, o ktoré sa opiera rozhodnutie zapísať meno osoby do zoznamu osôb, ktoré podliehajú reštriktívnym opatreniam, alebo ho tam ponechať, účinnosť súdneho preskúmania zaručená v článku 47 Charty základných práv Európskej únie vyžaduje, aby súd Únie overil okrem dostatočne presnej a konkrétnej povahy uvádzaných dôvodov aj otázku, či tieto dôvody, alebo aspoň jeden z nich, predstavujú sám osebe dostatočný základ na odôvodnenie tohto rozhodnutia. Okrem toho je súd Únie povinný uistiť sa, či sa toto rozhodnutie, ktoré má pre dotknutú osobu individuálny dosah, opiera o dostatočne silný skutkový základ. To predpokladá overenie skutočností uvádzaných v zhrnutí dôvodov, o ktoré sa uvedené rozhodnutie opiera, takže súdne preskúmanie nesmie byť obmedzené len na abstraktné posúdenie pravdepodobnosti uvádzaných dôvodov, ale musí sa týkať otázky, či sú tieto dôvody, alebo aspoň jeden z nich, ktorý je sám osebe považovaný za dostatočný na odôvodnenie tohto rozhodnutia, podložené (pozri v tomto zmysle rozsudky z 18. júla 2013, Komisia a i./Kadi, C-584/10 P, C-593/10 P a C-595/10 P, EU:C:2013:518, body 118 a 119; z 28. novembra 2013, Rada/Manufacturing Support & Procurement Kala Naft, C-348/12 P, EU:C:2013:776, body 72 a 73, ako aj citovanú judikatúru, a z 19. decembra 2018, Azarov/Rada, C-530/17 P, EU:C:2018:1031, bod 22, ako aj citovanú judikatúru.

37 Ako vyplýva z bodu 47 napadnutého rozsudku, ktorý nebol v odvolaní spochybnený, voči odvolateľke boli prijaté reštriktívne opatrenia na základe kritéria spojenia z dôvodu, že prostredníctvom jej činnosti v rámci nadácie Timchenko sa zúčastňovala na lobistických činnostiach svojho manžela, G. N. Timčenka, a mala z nich prospech.

38 V bodoch 77 a 78 napadnutého rozsudku Všeobecný súd uviedol, že odvolateľka a jej manžel založili nadáciu Timchenko a sú priamo spojení s jej prevádzkovou činnosťou. Konštatoval tiež, že ich aktívnu úlohu v rámci tejto nadácie potvrdzujú najmä funkcie a právomoci, ktoré v nej vykonávajú. Všeobecnému súdu preto nemožno vytýkať, že neoveril, či tieto skutkové okolnosti spĺňajú kritériá pojmu spojenie stanovené v bodoch 74 až 76 napadnutého rozsudku.

39 V dôsledku toho na rozdiel od toho, čo tvrdí odvolateľka, treba konštatovať, ako uviedla generálna advokátka v bode 62 svojich návrhov, že keď Všeobecný súd dospel v bode 79 napadnutého rozsudku k záveru, že táto odvolateľka bola spojená so svojím manželom v zmysle kritéria spojenia, mohol oprávnene konštatovať, že títo manželia sú viazaní spoločnými záujmami, ktoré presahujú rámec obyčajného spoločného záujmu, ktorý je vlastný každému rodinnému vzťahu, a to aj manželskému vzťahu.

40 Vzhľadom na vyššie uvedené dôvody treba prvý odvolací dôvod zamietnuť ako nedôvodný.

O druhom odvolacom dôvode

Argumentácia účastníkov konania

41 V rámci svojho druhého odvolacieho dôvodu odvolateľka vytýka Všeobecnému súdu, že sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia pri výklade pojmu „neoprávnený“, ktorý je uvedený v odôvodnení 7 rozhodnutia 2022/582. Normotvorca Únie totiž tým, že stanovil možnosť uplatniť kritérium spojenia na rodinných príslušníkov, ktorí majú neoprávnený prospech z osoby, ktorá sama podlieha reštriktívnym opatreniam, chcel zabrániť tomu, že voči takýmto rodinným príslušníkom budú prijaté reštriktívne opatrenia len z dôvodu ich rodinného vzťahu, a preto zaviedol povinnosť preukázať neoprávnený prospech, teda osobitný prospech určitej intenzity presahujúci rámec bežného rodinného vzťahu.

42 V bode 76 napadnutého rozsudku však Všeobecný súd vyložil pojem „neoprávnený“ tak, že zaviedol povinnosť preukázať etický prvok pripísateľný dotknutému rodinnému príslušníkovi, a to skutočnosť, že tento rodinný príslušník si musel byť vedomý, že získaný prospech pochádza od osoby spĺňajúcej jedno z kritérií stanovených na prijatie reštriktívnych opatrení. Okrem toho, že je nemožné preukázať neexistenciu takejto vedomosti, sa odvolateľka domnieva, že výklad Všeobecného súdu nie je „primeraný“, keďže Všeobecný súd nevysvetlil, v čom by táto vedomosť mohla objektívne spôsobiť neoprávnenosť prospechu vyplývajúceho z rodinného vzťahu. Okrem toho by tento výklad viedol k tomu, že dotknutý rodinný príslušník by bol povinný *a priori* určiť, či osoba, s ktorou je v rodinnom vzťahu, spĺňa kritériá zaradenia na zoznam stanovené v takom akte, akým je rozhodnutie 2014/145, čo by bolo v rozpore so zásadou predvídateľnosti.

43 Rada a Komisia spochybňujú tvrdenia odvolateľky, pričom subsidiárne súhlasia s tým, že Všeobecný súd skutočne neprijal správny výklad pojmu „neoprávnený“.

Posúdenie Súdnym dvorom

44 Svojím druhým odvolacím dôvodom odvolateľka Všeobecnému súdu v podstate vytýka, že v bode 76 napadnutého rozsudku nesprávne vyložil pojem „neoprávnený“ uvedený v odôvodnení 7 rozhodnutia 2022/582, teda v jednom z dvoch sporných pôvodných aktov.

45 Odôvodnenie 7 rozhodnutia 2022/582, ako aj odôvodnenie 7 vykonávacieho nariadenia 2022/581, ktorý je druhým zo sporných pôvodných aktov, stanovuje, že reštriktívne opatrenia možno uložiť fyzickým osobám spojeným s poprednými podnikateľmi pôsobiacimi v hospodárskych odvetviach, ktoré poskytujú vláde Ruskej federácie podstatný zdroj príjmov, a že tieto fyzické osoby spojené s týmito osobami môžu zahŕňať, ako vyplýva z výrazu „vrátane“, rodinných príslušníkov, ktorí majú „neoprávnený“ prospech z týchto podnikateľov.

46 V bode 76 napadnutého rozsudku Všeobecný súd najmä uviedol, že normotvorca Únie tým, že použil prívlastok „neoprávnený“, chcel poukázať na skutočnosť, že dotknutý rodinný príslušník si musel byť vedomý toho, že získaný prospech pochádza od osoby spĺňajúcej jedno z kritérií odôvodňujúcich prijatie reštriktívnych opatrení.

47 V tejto súvislosti treba rozhodnúť, ako jednomyseľne uznávajú účastníci konania, že Všeobecný súd nesprávne vyložil prívlastok „neoprávnený“ uvedený v odôvodnení 7 týchto sporných pôvodných aktov.

48 Na jednej strane totiž zo znenia týchto odôvodnení 7 nevyplýva, že neoprávnená povaha prospechu musí nevyhnutne závisieť od úmyslu, teda od skutočnosti, že si je toho dotknutý rodinný príslušník vedomý.

49 Na druhej strane pojem spojenie nemôže zodpovedať ani sa obmedzovať len na prípady, v ktorých má rodinný príslušník prospech z osoby, na ktorú sa vzťahujú reštriktívne opatrenia z dôvodu, že tento rodinný príslušník si je vedomý, že tento prospech pochádza od osoby, ktorá spĺňa jedno alebo viaceré kritériá zaradenie na zoznam. Vzhľadom na skutočnosť, že cieľom uloženia obmedzujúcich opatrení na základe kritéria spojenia je, ako vyplýva z bodu 32 tohto rozsudku, zabrániť riziku obchádzania, by totiž takýto cieľ nebolo možné úplne a účinne dosiahnuť, ak by sa vo vzťahu k dotknutému rodinnému príslušníkovi mala systematicky preukazovať existencia takejto vedomosti. Výklad pojmu „neoprávnený“ použitý Všeobecným súdom je preto v rozpore s cieľom, ktorý sleduje kritérium spojenia.

50 Za týchto podmienok treba konštatovať, že cieľom odôvodnení 7 sporných pôvodných aktov je len demonštratívne z dôvodu použitia pojmu „vrátane“, a teda bez toho, aby boli dotknuté iné formy spojenia, vysvetliť pojem spojenie v prípade, keď sú obe spojené osoby v rodinnom vzťahu. Tieto odôvodnenia 7 odrážajú myšlienku, ako sa uvádza v bodoch 30 a 31 tohto rozsudku, že na fyzickú osobu sa nemôžu vzťahovať reštriktívne opatrenia, ak nie je spojená s osobami, ktoré samy poliehajú týmto opatreniam, spoločnými záujmami, ktoré objektívne presahujú rámec rodinného vzťahu, ktorý ich spája.

51 Nesprávny výklad, ktorého sa dopustil Všeobecný súd v poslednej vete bodu 76 napadnutého rozsudku, však nemá vplyv na výrok napadnutého rozsudku, ktorý je naďalej založený na iných právnych dôvodoch, takže tento rozsudok nemožno zrušiť (rozsudok zo 6. októbra 2021, Prosegur Compañía de Seguridad/Komisia, C-55/19 P, EU:C:2021:797, bod 106 a citovaná judikatúra).

52 Nesprávny výklad pojmu „neoprávnený“ vykonaný Všeobecným súdom totiž nespochybňuje výklad, ktorý Všeobecný súd prijal v bode 74 a v prvej vete bodu 76 napadnutého rozsudku, pokiaľ ide o pojem spojenie v prípade členov tej istej rodiny, keďže tento posledný uvedený výklad nie je poznačený nesprávnym právnym posúdením, ako to vyplýva z bodov 29 až 32 tohto rozsudku.

53 Okrem toho nesprávny výklad Všeobecného súdu nemá vplyv na posúdenie dôvodnosti dôvodu, pre ktorý boli voči odvolateľke prijaté reštriktívne opatrenia. Všeobecný súd totiž v žiadnom bode napadnutého rozsudku nepreskúmal, či si odvolateľka bola vedomá toho, že prospech, ktorý mohla mať zo svojej účasti na lobistických činnostiach svojho manžela prostredníctvom nadácie Timchenko, pochádzal od osoby spĺňajúcej jedno z kritérií zaradenia na zoznam stanovených rozhodnutím 2014/145 a nariadením č. 269/2014.

54 Za týchto podmienok treba druhý odvolací dôvod zamietnuť ako nedôvodný.

O treťom odvolacom dôvode

Argumentácia účastníkov konania

55 Svojím tretím odvolacím dôvodom odvolateľka tvrdí, že Všeobecný súd sa v bode 82 napadnutého rozsudku dopustil nesprávneho právneho posúdenia a porušil svoju povinnosť odôvodnenia, keď len zamietol jej tvrdenie, podľa ktorého jej činnosť v rámci nadácie Timchenko nijako nesúvisí s inváziou na Ukrajinu z dôvodu, že kritérium a) odôvodňujúce prijatie reštriktívnych opatrení voči jej manželovi nestanovuje takúto súvislosť. Vzhľadom na to, že reštriktívne opatrenia prijaté voči nej na základe kritéria spojenia musia byť nevyhnutné na dosiahnutie cieľov sledovaných režimom reštriktívnych opatrení zavedeným voči Ruskej federácii, ktorým je vyvinúť tlak na vládu Ruskej federácie a zvýšiť náklady na konanie tohto štátu, ktoré smeruje k narušeniu územnej celistvosti, zvrchovanosti a nezávislosti Ukrajiny, odvolateľka sa domnieva, že Všeobecný súd mal v tomto bode napadnutého rozsudku vysvetliť, ako by uloženie reštriktívnych opatrení voči nej umožnilo dosiahnuť tieto ciele.

56 Rada a Komisia spochybňujú tvrdenia odvolateľky, pričom treba spresniť, že Rada sa domnieva, že v rozsahu, v akom sa týka proporcionality kritéria spojenia a reštriktívnych opatrení prijatých na jeho základe, je tretí odvolací dôvod neprípustný, keďže odvolateľka pred Všeobecným súdom vyhlásila, že berie späť žalobný dôvod založený na porušení zásady proporcionality.

Posúdenie Súdnym dvorom

57 Svojím tretím odvolacím dôvodom odvolateľka v podstate vytýka Všeobecnému súdu, že sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia a porušil svoju povinnosť odôvodnenia, keď v bode 82 napadnutého rozsudku neoveril a nevysvetlil, či a v čom reštriktívne opatrenia, ktoré jej boli uložené, umožňujú dosiahnuť ciele sledované režimom reštriktívnych opatrení zavedeným voči Ruskej federácii.

58 Na úvod treba zdôrazniť, že odvolateľka vo svojej replike potvrdzuje, že týmto odvolacím dôvodom nenamieta porušenie zásady proporcionality, ale domnieva sa, že Všeobecný súd mal overiť, či z dôvodu spoločných záujmov s jej manželom, ktoré presahujú rámec rodinného vzťahu, ktorý ich spája, existuje dostatočná väzba medzi ňou a situáciou, na ktorú sa vzťahuje režim reštriktívnych opatrení zavedený voči Ruskej federácii. Za týchto podmienok nie je potrebné rozhodnúť o dôvode neprípustnosti vznesenom Radou.

59 Pokiaľ ide o vec samu, treba pripomenúť, že Všeobecný súd v bode 82 napadnutého rozsudku odmietol tvrdenie odvolateľky, podľa ktorého jej činnosť v rámci nadácie Timchenko nesúvisí s inváziou na Ukrajinu. V tejto súvislosti uviedol, že kritérium a) stanovené najmä v rozhodnutí 2014/145 nepredpokladá preukázanie takejto súvislosti.

60 Všeobecný súd sa tým pritom nedopustil ani nesprávneho právneho posúdenia, ani neporušil svoju povinnosť odôvodnenia.

61 Po prvé, ako totiž Všeobecný súd v podstate správne rozhodol v bode 82 napadnutého rozsudku, ani kritérium a), na základe ktorého boli manželovi odvolateľky uložené reštriktívne opatrenia, ani kritérium spojenia, na základe ktorého boli odvolateľke uložené takéto opatrenia, nestanovujú, že Rada je povinná preukázať, že činnosť odvolateľky súvisí s destabilizačnými činnosťami alebo politikami Ruskej federácie voči Ukrajine. Konkrétne kritérium spojenia závisí výlučne od existencie väzby medzi dotknutou osobou a osobou, s ktorou je spojená a ktorá sama podlieha reštriktívnym opatreniam na základe iného kritéria zaradenia na zoznam.

62 Odôvodnenie Všeobecného súdu je navyše v súlade s judikatúrou Súdneho dvora, podľa ktorej význam cieľov sledovaných aktom Únie, ktorým sa zavádza režim reštriktívnych opatrení, môže odôvodniť negatívne dôsledky, a to aj značné, pre niektoré osoby, vrátane tých, ktoré rovnako ako osoby spojené s osobou alebo subjektom, na ktoré sa vzťahujú reštriktívne opatrenia, nemajú žiadnu zodpovednosť za situáciu, ktorá viedla k prijatiu dotknutých opatrení (pozri v tomto zmysle rozsudok z 3. septembra 2008, Kadi a Al Barakaat International Foundation/Rada a Komisia, C-402/05 P a C-415/05 P, EU:C:2008:461, body 361 a 362).

63 Po druhé Všeobecný súd za týchto podmienok nemusel na účely odpovede na tvrdenie odvolateľky, podľa ktorého jej činnosti v rámci nadácie Timchenko nesúvisia s inváziou na Ukrajinu, preskúmať samostatnú otázku, či reštriktívne opatrenia, ktoré jej boli uložené na základe kritéria spojenia, umožňujú dosiahnuť ciele sledované režimom reštriktívnych opatrení, ktorý Únia prijala voči Ruskej federácii. Navyše stačí pripomenúť, že ako vyplýva z bodu 32 tohto rozsudku, reštriktívne opatrenia uložené osobám, ktoré sú s nimi spojené, ako je odvolateľka, majú za cieľ zabrániť riziku obchádzania reštriktívnych opatrení uložených predovšetkým osobe spojenej s týmto osobami, takže v každom prípade nie je relevantné overiť, či reštriktívne opatrenia prijaté voči odvolateľke umožňujú dosiahnuť aj iné ciele, ktoré tento režim sleduje podľa tvrdení odvolateľky zhrnutých v bode 55 tohto rozsudku.

64 Tretí odvolací dôvod preto treba zamietnuť ako nedôvodný a v dôsledku toho zamietnuť odvolanie v celom rozsahu.

O trovách

65 V súlade s článkom 184 ods. 2 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora ak odvolanie nie je dôvodné, Súdny dvor rozhodne o trovách konania. Článok 138 ods. 1 tohto rokovacieho poriadku uplatniteľný na konanie o odvolaní na základe jeho článku 184 ods. 1 stanovuje, že účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté.

66 Keďže Rada a Komisia navrhli zaviazať odvolateľku na náhradu trov konania a odvolateľka nemal úspech vo svojich dôvodoch, je opodstatnené uložiť jej povinnosť nahradiť trovy konania.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (piata komora) rozhodol takto:

1. **Odvolanie sa zamieta.**

2. **Elena Petrovna Timčenko je povinná nahradiť trovy konania.**

Podpisy